

Jaarboekje 2022-2023

Vrije School Mareland
Basisonderwijs

Vrije School Mareland
Maresingel 19
2316 HA Leiden
Telefoon 071-5219015
www.vsmareland.nl

Klein Mareland
Sumatrastraat 201
2315 BD Leiden

Voorwoord

Beste ouders, verzorgers en leerlingen van de Vrije School Mareland, voor jullie ligt het jaarboekje 2022-2023 van onze school. Samen met de website, Social Schools en de tweewekelijkse Korte Mare geeft dit boekje de informatie die u nodig heeft over onze school.

In deze voor kinderen en ouders vaak hectische tijd, wil de Vrije School Mareland een warme, omhullende plek zijn waar kinderen de ruimte krijgen om zich met hoofd, hart en handen met de wereld te verbinden. Wij willen samen met de ouders een gemeenschap vormen die samen opvoedt en onderwijst.

Wij willen dat kinderen zich thuis voelen in de wereld, dat ze kunnen ervaren en beleven dat de wereld mooi en goed is. Het vrijeschoolonderwijs sluit mooi aan bij de eisen en uitdagingen van onze maatschappij. Doordat kinderen op de vrijeschool lang kind mogen zijn krijgen ze de tijd om uit te groeien tot zelfbewuste, verantwoordelijke en mondige wereldburgers.

De Vrije School Mareland staat open voor alle leerlingen ongeacht hun culturele of levensbeschouwelijke achtergrond. Steeds meer mensen weten de weg naar onze school te vinden. We groeien. Ook dit schooljaar zal de school uitbreiden met een klas.

Over de achtergronden van het vrijeschoolonderwijs, over onze pedagogiek en didactiek vertellen we graag op onze ouderavonden. In dit jaarboekje leest u allerlei praktische informatie en de belangrijkste schoolprocedures en afspraken.

Ook vindt u het overzicht van de vakanties, vrije dagen, studiedagen en jaarfeesten.

Heeft u tips voor ons, laat ons die dan weten
via: directie@vsmareland.nl

Wij wensen u allen een inspirerend en mooi schooljaar toe!

Elisabeth Steinmeijer - van Ooijen.
Kim Evers-Hunting

Directeuren,
Vrije School Mareland

Medewerkers Mareland

Kleuterleidsters

Kleuterklas 1: Loïs Kwint, Lisa Toebosch

Kleuterklas 2: Suzanne van Ewijk, Lisa Toebosch

Kleuterklas 3: Petra Kamper, Willemien Klinkhamer

Kleuterklas 4: Anouk Tuitel, Fieke Ferguson-Hoefnagel.

Kleuterklas 5: Jennifer Koolmoes, Fieke Ferguson-Hoefnagel, Tinke Laponder-Spijker

Kleuterklas 6: Nicolet Goedhart, Willemien Klinkhamer

Klassenleerkrachten

Klas 1a: Rick den Hollander

Klas 1b: Kristel Haasnoot

Klas 2a: Sterre Mosseveld, Emmelotte Hormann

Klas 2b: Annemarie de Groot, Roos van den Dries

Klas 3a: Sofie Willems van Dijk, Gerben Schwab, Veronica Stad

Klas 3b: Ana Steur - den Boer, Elise Groeneweg

Klas 4a: Leonie Roosen, Roos van den Dries

Klas 4b: Anne Poptie, Aimée Heins

Klas 5a: Cécile Aras, Jacolien Veldhoen, Aimée Heins

Klas 5b: Bébel Verhaar- Gips, Gerben Schwab, Jacolien Veldhoen

Klas 6: Peter Braxhoofde, Gaia Siegmund

Onderwijsassistenten

Mariette Martens

Iris van Liere

Elise Groeneweg

Contactpersoon voor leerlingen en ouders

Cécile Aras: caras@vsmareland.nl

Leerlingenzorg

Ery Koning

Marieke Hammer

Intern begeleider

Meineke Abma

Ingrid van der Loo

Remedial teacher

Esther Slobbe

Kunstzinnige therapie beeldend

Vakleerkrachten

Bob van der Horst

Gymnastiek

Inge van Weeren

Handarbeid

Naïma Blattmann

Euritmie

Ilil Danin

Pianobegeleiding euritmie

Schoolorganisatie

Inge van Weeren

Conciërge

Arlette van Keekem

Lotte Beugelsdijk

Administratie

Elisabeth Steinmeijer-van Ooijen

Kim Evers-Hunting

Directeur

Anneleen Lucas-Remijn

Directieondersteuning

Medezeggenschapsraad

Carlos Valencia

Kim Minnebo

Lydia Bremmer

Judith Ligtoet

Oudergeleding

Petra Kamper

Cécile Aras

Sofie Willems van Dijk

Personeelsgeleding

Identiteit van onze school

De Vrije School Mareland valt, net als elke andere Vrije School, onder de algemeen bijzondere basisscholen.

De naam Vrije School is ooit gekozen om aan te geven dat de lesstof in de eerste plaats in dienst moet staan van de ontwikkeling van het kind en niet moet worden voorgeschreven vanuit belangen van de overheid, de staat of het bedrijfsleven.

Antroposofie

De school werkt vanuit pedagogische inzichten die gebaseerd zijn op de antroposofische menskunde waarvan Rudolf Steiner de grondlegger was. Het woord antroposofie is ontleend aan twee Griekse woorden: *antropos* (mens) en *sofia* (wijsheid, kennis). Antroposofie is dan ook te omschrijven als: het je bewust willen worden wat mens-zijn is.

Schoolcultuur

De stemming waarin leren en ontwikkelen plaatsvindt, is van doorslaggevend belang voor het kunnen behalen van resultaten. Daarom besteden we tijd en aandacht aan het vormgeven van een schoolcultuur waarin kinderen, ouders en leerkrachten zich thuis kunnen voelen. Door bewust de omgeving van het kind vorm te geven, door het te omringen met mooie, goede en waarachtige dingen, kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de grondslag vormt voor een positieve levenshouding.

Doelstelling

Onze school wil kinderen de mogelijkheid bieden zich te ontwikkelen tot vrijdenkende, warmvoelende en zelfstandige, krachtig handelende mensen. Ieder kind is een unieke persoonlijkheid die zijn eigen levensweg zal gaan en op die manier iets zinvols zal bijdragen aan de wereld. We willen het kind helpen zelf zijn eigen vaardigheden te ontdekken en te ontwikkelen.

Methodiek

Het onderwijs op de Vrije School wordt gegeven vanuit een eigen methodiek.

De kenmerken zijn:

Periodeonderwijs

We geven thematisch onderwijs: de kinderen krijgen een aantal weken achtereenvolgend hetzelfde vak. Naarmate de kinderen ouder worden en hun belevingswereld verandert, breiden we het aantal vakken uit.

Beeldend onderwijs

Eerst geven we de kinderen een beeld of een verhaal, dan gaan we abstraheren.

Van doen naar weten

We laten kinderen niet alleen leren met hun hoofd, maar met hun hele lijf. Dit zie je bijvoorbeeld in de eerste klassen, waar de tafels letterlijk worden gestampt en geklapt.

Klassikaal onderwijs

Een klas wordt tot een sociale gemeenschap doordat ze gezamenlijk ervaringen opdoen. Gezamenlijk werken aan een thema zoals dierkunde of rekenen; bezig zijn met thema's die passen bij hun ontwikkelingsfase. Klassikaal onderwijs wil niet zeggen dat er niet gedifferentieerd wordt. Dat doen we wel degelijk. Ieder kind kan op zijn of haar niveau met de opdrachten aan de slag.

Rust en regelmaat

De school heeft een duidelijk dag- week- en jaarritme. In het weekritme zijn ook de dagelijkse oefeningen taal en rekenen opgenomen.

Speciale vakken

De vakken, handwerken, beeldende vorming of houtbewerken, euritmie en muziek zijn standaard opgenomen in het weekrooster. Ook heeft de school een schoolkoor en een schoolorkest.

Spiritueel onderwijs

De school hecht grote waarde aan de spirituele ontwikkeling van kinderen. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het belang dat we hechten aan de jaarfeesten en de vertelstof.

Rol van de leerkracht

Wij vinden het belangrijk dat ook de leerkracht zich blijft ontwikkelen, zowel op pedagogisch als op didactisch gebied. Zijn of haar inzet en enthousiasme dient als voorbeeld voor de leerling en draagt positief bij aan de ontwikkeling van de leerlingen. Daarom worden leerkrachten gestimuleerd zich jaarlijks te scholen. Wij vinden het belangrijk dat leerkrachten langer dan een jaar met hun klas meegaan omdat we voor onze leerlingen een stabiele factor willen zijn. Leerkracht en klas vormen een eenheid, leerlingen kunnen zich ontwikkelen aan de leerkracht. De leerkracht ontwikkelt zich aan de leerlingen.

Ontwikkelingsfasen van het kind

In onze visie doorloopt de mens tot zijn volwassenheid drie fasen van elk ongeveer zeven jaar.

0-7 jaar

In de eerste zeven jaar staan het beleven en ervaren centraal. Dat gebeurt door beweging, nabootsing en spel.

7-14 jaar

In de tweede zeven jaar staat de ontwikkeling van een rijk gevoelsleven centraal. Vanuit dat gevoelsleven ontdekt het kind al lerend de wereld. Het is de taak van de leerkracht om het kind te inspireren en om het op een kunstzinnige, vrije wijze de wereld te laten zien.

14-21 jaar

In de derde periode van zeven jaar staat de ontwikkeling van de eigen persoonlijkheid centraal. De jonge mens is op zoek naar zijn eigen individuele weg en kan worden aangesproken op eigen initiatief en verantwoordelijkheid.

Kleuterklassen

De Vrije School Mareland heeft zes kleuterklassen. Kinderen stromen het gehele jaar, steeds na hun 4e verjaardag, in. In alle kleuterklassen zitten kinderen van 4 tot 6 jaar. Het samengaan van jongere en oudere kleuters biedt veel mogelijkheden voor de sociale ontwikkeling van de kinderen. De kleuterleidster begeleidt elk kind in zijn 'eigenheid' en in zijn ontwikkelingsbehoeften tot aan het moment dat de kinderen naar de eerste klas van de lagere school gaan.

In de eerste zeven levensjaren staat het jonge kind helemaal open voor de wereld om zich heen. Het kind heeft vertrouwen in de wereld en treedt het met actieve belangstelling tegemoet.

Kenmerkend voor het onderwijs in de kleuterklassen is:

Rust, ritme en herhaling

Deze dragen bij aan de ontwikkeling van een gevoel van veiligheid en zelfvertrouwen. Een jong kind gedijt goed in een sfeer van rust. Dat betekent niet dat het helemaal stil moet zijn, dat er geen activiteiten zouden moeten zijn of dat alles heel langzaam zou moeten gaan. Het gaat erom dat de kleuter de gelegenheid krijgt om ongestoord in het nu te zijn, zonder opgeschrikt, afgeleid of opgejut te worden. Het is daarom van belang dat er momenten zijn waarop een kind ongestoord kan spelen, zonder dat het van buitenaf gestuurd, geleid of afgeleid wordt. Zo kan het de wereld om zich heen verkennen, ontdekkingen doen, vaardigheden oefenen, indrukken opdoen en verwerken. Het kind kan veel steun, houvast en herkenning ontleen aan een vaste volgorde, een vaste dagindeling en vaste gewoontes en rituelen. In de kleutergroepen speelt daarom de indeling van de dag, de week, de maand en het jaar een grote rol. Alles herhaalt zich in een vast ritme. Door herhaling van handelingen ontstaat herkenning bij het kind en dat geeft houvast. Het biedt emotionele veiligheid. Als een kind dagelijks op regelmaat kan rekenen ontwikkelt het vertrouwen. Ook ontstaan door herhaling goede gewoontes die alleen in de kinderjaren verworven kunnen worden.

Spel- en denkontwikkeling

De kleuter wil alles zelf doen, zelf ondervinden en onderzoeken. In de kleutergroepen krijgt het volop de gelegenheid om in het spel de fantasie te ontwikkelen. Het spelen is van grote waarde voor de taal- en denkontwikkeling. De klas fungeert als reken- en taalomgeving en stimuleert de ontluikende geletterdheid en gecijferdheid. Allerlei taken en opdrachten zijn hieraan gerelateerd. Mede door het fantasiespel ontwikkelt het creatieve denken zich.

Warmte en omhulling

De kleuterleidster heeft tot taak een warme en omhullende sfeer te scheppen in de klas. Daarin kunnen de kinderen goed gedijen en zich ontwikkelen. Daarom is het belangrijk dat alle activiteiten van de leidster met de kinderen in de groep, zoals het gezamenlijk schilderen, tekenen, plakken, boetseren met bijenwas, koken en het gezamenlijk eten in een verzorgende sfeer plaatsvinden.

Verzorgde omgeving

Iedere ochtend treffen de kleuters een omgeving aan die zorgvuldig is ingericht door de kleuterleidster: poppen in opgemaakte bedden, keukengerei geordend, 'huisjes' gemaakt door rekjes, waarover doeken zijn gehangen en alle spelmaterialen in kisten en mandjes. Deze verzorgende sfeer leidt ertoe, dat de kinderen met hun fantasie in het vrije spel op onderzoek uitgaan. De banken worden bijvoorbeeld boten of treinen; de stoelen vormen samen een tunnel of mollengang, waar de kinderen doorheen kunnen; kastanjes of

edelsteentjes zijn thee in de theepot of soep in de pan. Het vrije spel wil de lichamelijke en zintuiglijke ontwikkeling van de kleuters stimuleren, de grove en fijne motoriek oefenen en de fantasie in beweging zetten.

Natuurlijke materialen

In hun spel laten de kinderen een veelzijdig beeld zien van hun waarneming, beweging en interesse. Eenvoudige middelen zijn al voldoende om de fantasie en het spel in gang te zetten: speelgoed van natuurlijke materialen, zoals hout, lappen stof, stenen, schelpen, zand, water, kastanjes, eikels en dennenappels. Deze materialen bieden onbeperkte speelmogelijkheden en nodigen de kleuters uit hun fantasie te gebruiken. Natuurlijke materialen zijn goed voor de ontwikkeling van de tastzin en ze geven een reëel beeld van de wereld.

Jaarfeesten

Het jaarritme van de seizoenen komt tot uitdrukking in het vieren van de jaarfeesten. Elk feest dat gevierd wordt is een hoogtepunt waar lang naar toe geleefd wordt. In de kleuterklassen worden het lokaal en de seizoentafel versierd in bijbehorende stemming en sfeer.

De lagere school, klas 1 - 6

Het lagereschoolkind

Elke leeftijdsfase wordt begrensd door groei- en ontwikkelingscrisisen, afgewisseld met harmonische periodes. In de leeftijdsfase van het lagereschoolkind ligt het accent op het leren vanuit het gevoelsgebied. Eerst beleven, dan pas tot abstractie komen.

Uitgangspunten van het onderwijs

De 1e periode van 'beeldend denken' valt ongeveer samen met de klassen 1, 2 en 3. Het beeld is voor het kind het medium om de buitenwereld tegemoet te treden; om de buitenwereld tot zijn binnenwereld te maken. Dit proces vinden we terug in de verschillende vakken.

De tweede periode valt ongeveer samen met de klassen 4 en 5. In deze periode beleeft het kind een autoriteitscrisis, het ervaart innerlijk een breuk tussen de wereld en zijn ontwakend persoonlijkheid. De ontwikkelingsstof ondersteunt dit proces door allerlei thema's aan te bieden waarin de individualiteit van het kind aangesproken wordt. Denk bijvoorbeeld aan de breukenleer in het rekenen, de canons in het muziekonderwijs, vlechtmotieven bij het vormtekenen en kruissteken bij het handwerken. Dit helpt het kind bij het vinden van een harmonische verhouding tot de wereld.

De 3e periode begint in de zesde klas. Na het overwinnen van bovengenoemde crisis richt het kind zich steeds meer op de buitenwereld: het wil nu exact weten hoe alles in elkaar zit, wil uiteindelijk uitkomen bij het hier en nu. Bijvoorbeeld in klas 6 bij natuurkunde leert het kind het waarnemen van geluid, licht en warmte. Bij geschiedenis leert het de wortels van onze West-Europese beschaving kennen (Griekse en Romeinse cultuur) en hoe de historische ontwikkeling is geweest in de Middeleeuwen. Met aardrijkskunde verkent het de klimatologische verschijnselen.

Kenmerkend voor het onderwijs in de lagere school is:

Periodeonderwijs

Het periodeonderwijs wordt aan het begin van de ochtend gegeven en duurt tot kwart voor elf. In dit gedeelte van de dag komen de meer cognitieve vakken aan de orde. De vakken (rekenen, Nederlandse taal en de zaakvakken) worden gegeven in periodes van drie à vier weken. Zo kunnen de kinderen heel intensief met een vak bezig zijn en zich er echt mee verbinden.

Keuze leerstof

In onze school werken we vanuit de kerndoelen die door de overheid worden aangegeven. Voor het vrijeschoolonderwijs worden deze doelen vertaald in de uitgave: 'Ik zie rond in de wereld', samengesteld door de Vereniging van Vrije Scholen. Per vakgebied worden alle doelen uitgebreid beschreven.

Speciale vakken

Heemkunde

Heemkunde omvat aardrijkskunde, geschiedenis, dier-, plant- en menskunde en natuurkunde. In de eerste twee klassen wordt op beeldende wijze verteld over de jaargetijden, de planten, de dieren, de zon, de maan en de sterren. In de derde klas maken de kinderen via de ambachtenperiode kennis met de vormgeving van de woon- en leefruimte voor mens en dier door de eeuwen heen.

Vanaf de vierde klas wordt heemkunde: aardrijkskunde, geschiedenis, natuurkunde en biologie. Via hun eigen stad, provincie, via delta en grote rivieren maken de kinderen kennis met de rest van het land en met Europa. Ook tuinbouw valt onder het vak heemkunde.

Euritmie

Binnen het vrijeschoolonderwijs is euritmie een belangrijk vak. Het is een kunstvorm, waarbij het gesproken woord en muziek tot uitdrukking worden gebracht in gebaren en beweging. Deze bewegingsvorm wordt door het menselijk lichaam uitgebeeld, met behulp van muziek. De zaal en het podium worden gebruikt als lesruimte voor euritmie.

Vertelstof

Dagelijks vertellen de leerkrachten in de klassen van de lagere school een verhaal. Dit verhaal biedt de kinderen de mogelijkheid zichzelf in hun ontwikkeling te herkennen. Het houdt het kind als het ware een spiegel voor. Bovendien wordt door de rijke, gesproken woorden de taalschat van de kinderen gevoed. Door de verhalen krijgt het kind een levendige voorstelling van de culturele wereld waarin wij met elkaar leven.

Handwerken en houtbewerken

Vanaf de eerste klas hebben de kinderen wekelijks handwerken. Ze leren breien, haken, borduren, weven en nog veel meer. Vanaf de vierde klas werken ze o.l.v. een vakleraar ook met hout.

Taakuur of oefenuur

Na het periodeonderwijs is het taakuur of oefenuur, waarin we dagelijks werken aan het automatiseren van rekenen en taal. Dit doet ieder kind op zijn eigen niveau. Tijdens het taakuur gebruiken we methodisch oefenmateriaal nl: Alles Telt en Staal

Vormtekenen en schilderen

Wekelijks krijgen de kinderen deze vakken. Voor zowel vormtekenen als het zogenaamde nat in nat schilderen is er een leerlijn.

De thema's voor de verschillende klassen zijn

Klas 1: sprookjes

Klas 2: fabels en heiligenlegenden

Klas 3: Oude Testament

Klas 4: de Edda (noordse mythologie)

Klas 5: Grieks mythologie

Klas 6: Romeinse mythologie

Jaarfeesten

De jaarfeesten nemen in de Vrije School een belangrijke plaats in. Door middel van het vieren van de jaarfeesten kunnen de kinderen het ritme in het jaar meebelevén: de jaarfeesten vormen telkens een hoogtepunt. Er worden bekende en wat minder bekende feesten gevierd. Vele jaarfeesten zijn een eclectische mix van christelijke en voorchristelijke elementen. Het feest beperkt zich niet tot die ene dag, maar strekt zich uit over weken: in voorbereidingen en het beleven nadien. Ook de klaslokalen en de seizoentafels worden versierd in bijpassende sfeer en stemming. Sommige jaarfeesten vieren we in de beslotenheid van de eigen klas, andere feesten vinden gezamenlijk plaats, soms buiten de school.

Getuigschriften

Aan het einde van het schooljaar krijgen alle leerlingen van de lagere school een getuigschrift. Het getuigschrift bestaat uit twee delen: een deel dat nadrukkelijk voor de ouders is bedoeld en een deel voor de leerling.

Het deel voor de ouders beschrijft de ontwikkeling van de leerling in het algemeen en bevat een o.a. op basis van de CITO-toetsen geformuleerde beoordeling over de kennis en vaardigheden van de leerling.

Alle leerlingen krijgen in het leerlingdeel een eigen spreuk met daarin een voor hen passend ontwikkelingsbeeld en een bijbehorende kunstzinnige verwerking. De ouders lezen de tekst regelmatig aan hun kind voor zodat het kind zich de tekst eigen kan maken. Gedurende het schooljaar reciteert de leerling eenmaal per week zijn eigen spreuk voor de klas.

De uitreiking van het getuigschrift gebeurt in de klas, op de laatste schooldag voor de grote vakantie.

Rondom de school en schoolafspraken

Schooltijden

Schooltijden Mareland en Klein Mareland

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Kleuters	8.25 – 13.00	8.25 – 13.00	8.25 – 13.00	8.25 – 13.00	8.25 – 13.00
Klas 1 & 2	8.20 – 13.00	8.20 – 14.45	8.20 – 13.00	8.20 – 14.45	8.20 – 13.00
Klas 3 t/m 6	8.20 – 14.45	8.20 – 14.45	8.20 – 13.00	8.20 – 14.45	8.20 – 14.45

Kleine pauze: 10.30- 10.50 uur

Grote pauze: 13.00- 13.30

In samenspraak met de MR heeft school ervoor gekozen om de aanvangstijden van beide locaties gelijk te houden, waarbij voor de ouders die kinderen hebben op beide locaties de mogelijkheid bestaat om de kinderen 15 min eerder te brengen zowel op de Maresingel als op de Sumatrastraat. Concreet houdt dit in dat vanaf 8:05 uur de kinderen opgevangen kunnen worden, zodat er genoeg tijd is om de kinderen voor de aanvangstijd van 8:20 uur op de andere locatie te brengen.

Schoolbenodigdheden

Kleuters

Een kleine tas of rugzakje
 Laarzen voorzien van naam
 Zo nodig regenkleding
 Pantoffels voor in de klas

Onderbouwleerlingen (klas 1 t/m 6)

Een stevige schooltas.
 Gymkleding en gymschoenen.
 Kleurpotloden en een schaar (vanaf klas 4).
 Linaal (vanaf klas 5).

Eten op school, overblijven en gezonde voeding

We vinden het in onze school belangrijk dat de leerlingen gezond eten en drinken. Kinderen die gezond eten en drinken kunnen zich beter concentreren en leren beter op school en leggen daarmee de basis voor een gezond lichaam. Gezond eten begint met een gezond ontbijt. We gaan ervan uit dat uw kind thuis heeft ontbeten voordat het naar school komt.

De kleuters eten 's morgens een meegebrachte boterham en wat fruit. De school koopt biologisch fruit in voor alle kleuters.

De klassen 1 t/m 6 eten een boterham voorafgaande aan de kleine pauze in de klas. Alle kinderen, die de lange schooldagen volgen tot 14.45 uur, blijven op school over. Onder begeleiding van de leerkracht eten ze hun meegebrachte lunchpakket.

We vragen ouders om hiervoor een gezonde lunch mee te geven. Een gezonde lunch bestaat bijvoorbeeld uit volkoren of bruin brood. Fruit en groenten zijn een goede aanvulling op de lunch. Ook bij de lunch adviseren we water, (karne)melk of kruidenthee zonder suiker.

Trakteren

Als kinderen jarig zijn mogen zij trakteren. Kinderen mogen dan uitdelen aan kinderen in hun eigen klas. Ook traktaties zien wij graag gezond. Een traktatie kan bestaan uit groenten en fruit. Voor andere traktaties geldt: houd het klein en beperk het tot één product.

Verzuim

Ouders en verzorgers vragen wij om verzuim door ziekte of andere omstandigheden 's ochtends vóór 08.45 uur te melden via Social Schools. De aanwezigheid van leerlingen wordt vóór 09.00 uur gecontroleerd en van leerlingen die niet in de klas zijn of niet zijn afgemeld worden de ouders of verzorgers gebeld om na te gaan wat de reden is voor afwezigheid.

Bijzonder verlof dient te worden aangevraagd bij de directie. Aanvraagformulieren zijn te verkrijgen bij de administratie of kunt u downloaden van onze website.

Ongeoorloofd verzuim dient door de school te worden geregistreerd en doorgegeven aan de leerplichtambtenaar. Het reglement van de gemeentelijke afdeling leerplicht voor het wel of niet geven van speciaal verlof vindt u in de schoolgids of: www.rbl-hollandrijn.nl

Feesten

Aan de jaarfeesten: Michaël, Sint Maarten, Advent, Kerstmis, Driekoningen, Palmпасen, Pasen, Pinksterfeest en Sint Jansfeest wordt in school- of klassenverband veel aandacht besteed. Deze feesten worden mede mogelijk gemaakt door enthousiaste ouders die willen helpen bij de voorbereiding en uitvoering.

In de kersttijd worden door leerkrachten en ouders jaarlijks drie oude boerenkerstspelen uit Oberufer opgevoerd:

- Het Paradijs spel
- Het Kerstspel
- Het Driekoningenspel

De opvoeringen vinden plaats tijdens schooltijd voor alle klassen en voor ouders en andere bezoekers in de avond.

Bazaar

Jaarlijks vindt er in het voorjaar een bazaar plaats. De organisatie van de bazaar ligt elk jaar in handen van ouders van de 2e klas die hun plannen afstemmen en vormgeven in overleg met de school.

Sportdag

Elk jaar is er in het laatste kwartaal of aan het begin van het nieuwe schooljaar, een sportdag voor de klassen 1 t/m 6. Ook aan de Konings spelen doen de kinderen mee.

Open dag

Medio maart 2023 is er weer een open dag. Zie voor de precieze datum de agenda op de website.

Studiedagen, vrije dagen en vakanties

Zie hiervoor de agenda op de website, in de Korte Mare en in de jaarplanner

Communicatie

Social schools

We maken gebruik van de communicatie app Social Schools. Wanneer uw kind bij ons op school komt ontvangt u een toegangscode waarmee u uw account kunt activeren.

De app wordt gebruikt voor klassen berichten, school berichten en het versturen van de Korte Mare. U kunt ook via de app contact opnemen met de leerkracht.

Korte Mare

De Korte Mare is een wekelijkse, digitale nieuwsbrief aan ouders met korte schoolmededelingen. De Korte Mare wordt in gewone schoolweken op donderdag samengesteld en verzonden.

De Korte Mare is geen advertentiemedium; uitsluitend onderwerpen die direct met de school te maken hebben worden hierin geplaatst, evenals aankondigingen en berichten van (antroposofische) werkgebieden die voor vrijeschool ouders interessant kunnen zijn.

De redactie behoudt zich het recht voor te selecteren welke artikelen voor plaatsing in aanmerking komen. Berichten kunnen vóór donderdag worden aangeboden via: administratie@vsmareland.nl

De Seizoener

Twee keer per jaar ontvangen de ouders de 'Seizoener', een schoolkrant voor vrijescholen in Nederland, waarin de school een eigen katern verzorgt.

E-mailgebruik in de school

In het contact tussen schoolleiding, leerkrachten en ouders zijn e-mail en social schools niet meer weg te denken. In sommige gevallen is e-mail toch minder geschikt. In samenwerking met de MR zijn de volgende gebruiksafspraken gemaakt in verband met betrekking tot het gebruik van mail en social schools

E-mailadressen

Iedere ouder/verzorger geeft één e-mailadres op, waarlangs het mailverkeer met de Vrije School Mareland verloopt.

Wanneer school e-mail?

Social schools is allereerst bedoeld om vanuit de leerkracht en schoolleiding de ouders te informeren over komende activiteiten en voor mededelingen rondom de klas. De mail kan prima gebruikt worden voor het maken van school gerelateerde afspraken. Mailverkeer leent zich dus niet voor één-op-één gesprekken, discussies, persoonlijke meningsverschillen, politieke of emotioneel geladen boodschappen.

In het geval van een grief of kritiek zijn mail en social schools niet het goede kanaal. Spreek de leerkracht in kwestie op een geschikt moment aan of maak een afspraak voor een gesprek.

Reply/reply to all

Hanteer de knop 'verzenden' met bewustzijn: is het bericht gericht aan allen of uitsluitend aan degene die je wilt antwoorden.

Whatsapp

In de meeste klassen hebben de ouders een WhatsApp groep. De officiële communicatie vanuit school verloopt echter nooit via de WhatsApp maar via Social Schools.

Mobiele telefoon

Op school gebruiken de leerlingen geen mobiele telefoons. Mochten ze een telefoon bij zich hebben dan laten ze die in hun tas zitten, of leveren ze hem in bij de leerkracht.

Op school mag er door leerlingen en ouders niet gefotografeerd worden zonder dat daar expliciete toestemming voor is gegeven.

Procedures

Informatie over de school

Ouders die informatie over de school willen, kunnen de website www.vsmareland.nl raadplegen of via info@vsmareland.nl contact leggen. Ook kan via de website het aanmeldformulier ingevuld worden.

Aanmelden van kleuters

Met ingang van 01-08-18 kunnen ouders hun interesse in Mareland kenbaar maken middels een vooraanmelding vanaf het moment dat hun kind twee jaar is. Dit is een gemeentelijke regeling.

Nota bene: broertjes en zusjes moeten voor hun tweede verjaardag aangemeld worden!

De bestaande wachtlijst wordt afgebouwd. Ouders krijgen een bevestiging van ontvangst, maar worden tegelijkertijd op de hoogte gebracht van het feit dat pas met 3 jaar definitief kan worden aangemeld.

Voor het aanmelden van uw kleuter: aanmeldingen@vsmareland.nl

Het aanmeldingsformulier voor de kleuterklassen wordt door Mieke Visser (aanmeldingscoördinator) behandeld. In een kleuterklas worden maximaal 27 kinderen geplaatst. Wanneer het kind 3 jaar is, krijgen de ouders een uitnodiging om met hun kind naar een informatiebijeenkomst te komen.

Er is een informatieavond voor nieuwe ouders, kijk voor data in de agenda op onze website.

Plaatsing in de klassen 1 t/m 6

Ook voor aanmeldingen vanaf klas 1 kunt u mailen naar: aanmeldingen@vsmareland.nl

De plaatsing van leerlingen voor de eerste klassen en van zij-instromers in hogere klassen die vanuit andere scholen worden aangemeld, wordt gecoördineerd en onderzocht door de intern begeleiders: Marieke Hammer, Ery Koning en door de directeuren.

Een nieuwe leerling die in de eerste klas of voor één van de hogere klassen wordt aangemeld komt, nadat er contact is geweest met de school van herkomst, drie dagen meelopen in de school. Een besluit van het al dan niet aannemen van een nieuwe leerling wordt, na onderzoek, genomen door de directeuren.

Bij dat onderzoek wordt gebruik gemaakt van: de informatie van de ouders die aanmelden, de informatie vanuit de school waar de leerling ingeschreven is, de observaties van de leerkracht(en) en de beoordeling van de intern begeleider. Een klas heeft een maximum van achtentwintig leerlingen. Het is van essentieel belang dat wij de juiste informatie krijgen voordat er een besluit kan worden genomen over de plaatsing van een nieuwe leerlingen. Wanneer de zorgzwaarte in een klas hoog is, plaatsen wij minder dan 28 leerlingen in een klas.

Uitstroom 2021-2022

Er zijn dit jaar 28 leerlingen van klas 6 uitgestroomd naar het voortgezet onderwijs.

Er zijn 4 leerlingen met VMBO-tl/HAVO-advies; 4 leerlingen met HAVO-advies, 4 leerlingen met HAVO/VWO-advies en 16 leerlingen met VWO-advies. Uit deze klas gaan 17 leerlingen naar het Marecollege. Daarnaast gaan er leerlingen naar Het Da Vinci College, Het Stedelijk Gymnasium en Agora.

Klachtenprocedure en contactpersoon

Bij klachten over een gebeurtenis op school of over een medewerker vragen we u die in eerste instantie te willen bespreken met de betreffende collega. Mocht dat gesprek niet tot een bevredigende oplossing leiden dan kunt u vervolgens een afspraak maken met de directeur.

Bij klachten over een gebeurtenis op school of over een medewerker vragen we u die in eerste instantie te willen bespreken met de betreffende collega. Mocht dat gesprek niet tot een bevredigende oplossing leiden dan kunt u vervolgens een afspraak maken met de directeur.

Onvrede kan altijd voorkomen en dient altijd eerst besproken te worden met direct -betrokkenen. Van feedback kunnen we leren. Het is hierbij van belang dat er op een vooraf bepaald moment, op respectvolle wijze met elkaar gecommuniceerd wordt. Het tijdig bespreekbaar maken van onvrede voorkomt escalatie. We vinden het wenselijk dat mensen elkaar kunnen en durven aanspreken. Een belangrijk uitgangspunt is hierbij dat we met elkaar spreken en niet over elkaar. Het kan echter wel eens voorkomen dat de onvrede blijft en u er niet uit komt met de direct betrokkene. U heeft dan een klacht.

Klachten van onderwijskundige- of pedagogische aard horen in eerste instantie bij de leerkracht. Indien u er samen niet uitkomt, dan kunt u samen de schoolleider in het vraagstuk betrekken.

Klachten van organisatorische aard horen bij de schoolleider.

Klachten over schoolveiligheid of intimidatie kunt u kenbaar maken bij de schoolcontactpersoon of de externe vertrouwenspersoon. De schoolcontactpersoon of de externe vertrouwenspersoon kunnen u begeleiden in de klachtroute. Zij zullen niet bemiddelen, maar naast u gaan staan en volgen of het proces van de klacht goed verloopt. De klachtenprocedure is beschreven in onze klachtenregeling.

Op Mareland is Cécile Aras de aandacht functionaris c.q. contactpersoon. Ook kinderen kunnen bij haar terecht via: caras@vsmareland.nl De contactgegevens van de externe vertrouwenspersoon kunt u vinden op de website van de stichting www.vsrijnstreek.nl

Wanneer een klacht in behandeling wordt genomen zal de schoolleider of bestuurder betrokkenen horen en passende maatregelen nemen. Indien u ontevreden bent over de afhandeling van de klacht kunt u terecht bij de landelijke klachtencommissie.

Klachten willen we graag voorkomen. Als er een klacht is, willen we er graag samen sterker uit komen. Wilt u de klacht buiten de school bespreken dan kunt u zich wenden tot de vertrouwenspersonen van de Stichting Vrije Scholen Rijnstreek.

Vertrouwenspersonen

mw. Anita Hellemons ahellemons@me.com

Voor een externe consultatie kunt u ook direct contact opnemen met de Landelijke Klachtencommissie voor het Algemeen Bijzonder Onderwijs (VBS). Contact per telefoon 070 - 331 52 44 of e-mail vbs@vbs.nl

Schorsing/verwijdering

Lichamelijk en geestelijk geweld worden niet getolereerd op school. Indien er sprake is van geweld, dan worden de ouders of verzorgers gebeld om betreffende leerling op te halen. Er worden afspraken gemaakt en er wordt een bespreking gehouden met leerkracht, ouders, intern begeleider en directeur. Het beleid van de school is er primair op gericht om bij grensoverschrijdend gedrag door leerlingen of bij lichamelijke mishandeling van medeleerlingen of volwassenen een oplossing te zoeken in samenwerking met de ouders.

Indien dat nodig wordt geacht, wordt vroegtijdig professionele externe ondersteuning en advies gevraagd bij de leerplichtambtenaar, schoolarts, schoolmaatschappelijk werk of een medewerker van bureau van Jeugd en Gezin. Indien de problemen niet op die wijze kunnen worden opgelost en de veiligheid of voortgang van het onderwijs ernstig onder druk blijven staan dan zal in het uiterste geval worden overgegaan tot schorsing of verwijdering. Dit gebeurt altijd in overleg met de leerplichtambtenaar.

Privacygegevens

Alle vormen van onderwijskundige rapporten die de school opstelt en gebruikt, zijn vertrouwelijk en worden bewaard in een afgesloten archief. Uitsluitend de betrokken personen mogen deze rapporten inzien. Ouders en verzorgers kunnen altijd inzage vragen in het leerling dossier.

Alleen met toestemming of op verzoek van de verantwoordelijke ouders zal de school informatie over een leerling aan derden beschikbaar stellen.

Pestprotocol

Er is een actief beleid om pesten in de school te voorkomen en tegen te gaan met behulp van de No-Blame methode. www.noblame.nl

Ongevallenverzekering

De school heeft een collectieve verzekering voor alle kinderen afgesloten. Hiermee is uw kind verzekerd tegen de mogelijke gevolgen en daaruit voortvloeiende kosten als gevolg van ongevallen.

Deze verzekering is van toepassing tijdens het naar school gaan, gedurende de schooltijd en tijdens teruggaan van school naar huis. Eveneens verzekerd is het schoolreisje.

Ouderbijdrage 2022-2023

De vrijeschool is voor het invullen van een aantal vrijeschoolvakken zoals euritmie, handwerken, handenarbeid, voor excursies en voor de specifieke materialen, zoals blokfluiten, euritmieschoenen, kleurpotloden, houten speelmateriaal e.d. mede afhankelijk van bijdragen door de ouders. Ieder jaar wordt ouders gevraagd wat ze hieraan kunnen bijdragen. Het is een vrijwillige bijdrage die bijdraagt aan het vormgeven van ons onderwijsconcept. Ouders ontvangen bij aanvang van het schooljaar een brief over de ouderbijdrage, waarin wordt uitgelegd waar de bijdrage dat schooljaar voor is, waar de ouderbijdrage afgelopen jaar aan is besteed en waarin wordt gevraagd om aan te geven wat u kunt en wilt bijdragen. Binnen onze stichting maken we gebruik van het digitale ouderbijdragesysteem WIS collect. Aan het begin van het schooljaar ontvangt u vanuit dit systeem een uitnodiging om u aan te melden en eenvoudig de (eventuele) bijdrage per kind aan te geven. U kunt hierop ook aangeven geen ruimte voor een bijdrage te hebben dit schooljaar, uiteraard ontzeggen wij nooit kinderen deelname aan onderwijsactiviteiten of uitjes wanneer hun ouders geen ouderbijdrage kunnen betalen. Ook het materiaal wat wij uit de ouderbijdrage betalen komt ten goede aan alle kinderen.

Peuteropvang

Antroposofische Peutergroep

De Gouden Poort heeft plaats voor kinderen van 2 tot 4 jaar en is dagelijks geopend van 8.00 tot 13.30 uur. In een sfeervolle ruimte, ingericht met natuurlijke materialen en in onze mooie tuin kan het kind vrijuit spelen binnen een programma met vaste ritmen, gewoontes en rituelen. Het kind weet hierdoor waar het aan toe is, hetgeen zorgt voor een veilige sfeer. Vaak is dit de eerste kennismaking met een 'schoolse' setting en biedt daardoor een goede voorbereiding op de kleuterklas. De Gouden Poort is gevestigd op Eksterpad 2.

Voor meer informatie over De Gouden Poort: 088-3043074, www.goudenpoortleiden.nl

Aanmelden via de klantenservice: 088-3043043 of via de website van het SPL, www.splopvang.nl

Antroposofische peuterspeelzaal

Het Rozenpoortje is voor kinderen van 2 tot 4 jaar en is dagelijks geopend van 8.45 tot 11.45 uur. Het Rozenpoortje is een ontmoetingsplaats voor het jonge kind. De kinderen krijgen binnen in een gezellige huiskamersfeer of buiten in de prachtige tuin alle gelegenheid om samen te spelen. Jonge kinderen leren spelend, al doende, nabootsend en ontdekkend vanuit zichzelf en hun omgeving. De warme omhullende inrichting van de peuterspeelzaal en de benaderingswijze van de leidsters zijn ontleend aan de opvoedkundige uitgangspunten uit de antroposofie.

Voor meer informatie en aanmelden: 088 - 304 30 68 of www.splopvang.nl

Buitenschoolse opvang

BSO Noorderlicht

Trias Kinderopvang biedt buitenschoolse opvang (BSO) voor kinderen van 4 t/m 12 jaar. Ons aanbod sluit aan bij de tijden van de school. Ouders kunnen voor verschillende pakketten kiezen: 13.00 - 15.00, 13.00 - 18.30 of 14.45 - 18.45 uur. Daarnaast kan er per dag gekozen worden voor inclusief of exclusief vakantieopvang. Wanneer u alleen gebruik wilt maken van opvang in de vakanties behoort dit ook tot de mogelijkheden. De BSO sluit aan op de vrijeschoolpedagogie, door de wijze waarop we met de kinderen omgaan.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Linda Weijers, 06 - 209 99 725 of

l.weijers@triaskinderopvangbv.nl of kijk op onze website www.triaskinderopvangbv.nl

BSO 't Kasteel

Sinds 2002 biedt kinderopvang 't Kasteel aan kinderen van Vrije School Mareland gezellige, huiselijke, creatieve, sportieve en actieve opvang voor kinderen van 4 - 13 jaar, die prettig aansluit op de sfeer op school. Onze vest(ig)ingen: 't Kasteel De Speelschans (4-6 jaar), 't Kasteel Het Croontje (4-6 jaar), 't Kasteel Roomburg (6-9 jaar) en 't Kasteel Trigon (9-13 jaar) zijn gelegen in de Burgemeesterswijk in Leiden. Het zijn allemaal multifunctionele locaties en de speeltuin 'De Speelschans' en de sportvelden bij de Leidse Hockeyclub Roomburg en Korfbalvereniging Trigon bieden veel buiten-speel-ruimte. 't Kasteel faciliteert desgewenst op maandag de zwemlessen van uw kind. Voor meer informatie zie de website: www.tkasteel.nl

Kind in Beeld

Kindercentrum Kind in Beeld biedt antroposofische kinderopvang in Leiden. Bij Het Kleine Volkje bieden we hele dagopvang (KDV) voor kinderen vanaf 4 maanden tot 4 jaar. In ruime en gezellige huiskamers voelen kinderen zich echt thuis. Wij voeden op via het goede voorbeeld en werken met een vast dag, week en jaarritme. We spelen elke dag veel buiten. We hebben oog voor de eigenheid van ieder kind.

Bij Het Bonte Huis is plek voor 14 peuters in onze vrije peutergroep. Dit is halve dagopvang voor kinderen vanaf 2 jaar. Hier wordt het vrije spel afgewisseld met activiteiten zoals een kringspel, een verhaal dat verdieping vindt door de herhaling, zingen, klappen, stampen enz. Zo ontwikkelen de kinderen zich via het spel en plezier richting kleutertijd.

De buitenschoolse opvang bestaat uit BSO Bolderburen (voor kleuters 4-6 jaar) en BSO Buitenburen (vanaf 1e klas). Wij halen kinderen op van een aantal scholen uit Leiden en Leiderdorp. De grootste groep kinderen ontvangen we vanuit Vrijeschool Mareland. Bij Bolderburen en Buitenburen staat het vrije spel en invulling geven aan vrijetijd centraal. Wij zijn als juffies voorwaardenscheppend aanwezig, maar de kinderen zijn vrij in wat zij na school willen doen. Er is veel ruimte voor spelen, zowel binnen als buiten.

Contactgegevens

KDV Het Kleine Volkje (0-4 jaar)	PSZ Het Bonte Huis (2-4 jaar)
BSO Bolderburen (kleuters)	BSO Buitenburen (vanaf 1e klas)
Adres: Atjehstraat 32	Ambonstraat 28B
2315 CV Leiden	2315 GH Leiden

www.kindinbeeld.com info@kindinbeeld.com 06-26020484

Gastouderopvang

Villa Saskia is een kleinschalige kinderopvang aan huis, waar van maandag t/m vrijdag maximaal 6 kinderen per dag tussen 0-12 jaar komen ontdekken, spelen, rusten en eten. Een groot gedeelte van de dag zijn we buiten in de natuur. We eten biologisch, vegetarisch en suikervrij. Villa Saskia is aangesloten bij gastouderbureau 't Kasteel, waardoor ouders (mogelijk) recht hebben op kinderopvangtoeslag.

Neem voor meer informatie contact op met Saskia of Sjaak: mail@villasaskia.nl en/of www.villasaskia.nl

Het Marecollege

Het Marecollege is een vrijeschool voor voortgezet onderwijs op vmbo-tl-, havo- en vwo-niveau. Het Marecollege is de meest logische vervolgschool voor leerlingen van vrijeschool Mareland. Het Marecollege biedt vwo, havo en vmbo-t aan met een breed vakkenpakket. Het Marecollege verzorgt haar onderwijs op basis van het antroposofisch gedachtegoed van Rudolf Steiner, op een eigentijdse manier vormgegeven. Het vrijeschoolcurriculum loopt van klas 1 t/m klas 10-12 door.

Wanneer de leerlingen starten op het Marecollege komen zij in een zevende klas. Zij hebben in de zevende en achtste klas een vaste mentor die veel lessen verzorgt. Daarnaast krijgen de leerlingen les van vakspecialisten. De overstap van de basisschool naar de middelbare school proberen wij hiermee te verkleinen en te vergemakkelijken. Tegelijkertijd legt dit een sterke sociale basis voor de middelbare schoolloopbaan.

Uitgangspunten

Brede ontwikkeling

Op het Marecollege vinden wij het belangrijk dat leerlingen gezien worden en dat zij zichzelf zien in relatie tot andere leerlingen. Individuele groei vindt daarom vaak plaats in groepsactiviteiten, zowel in de klas, als buiten de klas. We gaan uit van brede persoonlijke ontwikkeling, die verder gaat dan het aanleren van cognitieve vaardigheden en kennis, maar die ook gaat over het ontwikkelen van sociale vaardigheden, moraliteit, verantwoordelijkheid, inventiviteit, originaliteit en creativiteit. Het allerbelangrijkste is uiteindelijk het vermogen tot zelfontwikkeling, het vermogen om zelf betekenis en richting te geven aan je eigen leven. Voor dit ontwikkelingsproces is zowel een open blik naar de buitenwereld nodig, als een reflecterende blik naar binnen.

Onderwijs voor hoofd, hart en handen

Voor vrijeschoolleraars betekent dit in principe dat ze leermiddelen en lesinhouden ontwerpen in wisselwerking met ontwikkelingsbehoeften van leerlingen. Naast de actuele vak inhoud zien leraren hun lessen ook als middel om leerlingen op te voeden.

Brede persoonsontwikkeling gaat op die manier samen met een veelzijdige onderwijsaanpak, waarbij een goede balans tussen onderwijs gericht op doen, voelen en denken centraal staat. Deze kunstzinnigheid en veelzijdigheid is terug te zien in alle vakken.

De kunstzinnigheid is ook zichtbaar in het relatief hoge aantal kunstvakken in het curriculum, in aandacht voor ambachtelijke vaardigheden, in creatieve verwerkingsopdrachten en in vele bijzondere vakken en projecten, zoals euritmie, bouwkunde, natuurkunde practica, Parcivalperiode, stages, koorzang en eindpresentaties.

Buitengewoon goed onderwijs

Op het Marecollege geven we op eigentijdse wijze invulling aan vrijeschoolonderwijs. De examenresultaten zijn bovengemiddeld! Op het Marecollege worden veel extra vakken als eindexamenvak aangeboden binnen de voorgeschreven profielen. Leerlingen kunnen sport als eindexamenvak kiezen, maar ook muziek, dans of beeldende kunst. Naast een uitgebreid examenprogramma leren leerlingen door stages de samenleving kennen. Zij kunnen hun talenten toetsen aan de praktijk. Ook door middel van excursies, reizen en kampen leren de leerlingen zichzelf en hun omgeving beter kennen. Hierdoor weten leerlingen aan het eind van hun schoolloopbaan wat ze willen!

Centrum voor Jeugd en Gezin

Ouders, verzorgers, kinderen en jongeren kunnen bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) terecht met alle soorten vragen over opvoeden en opgroeien. We denken met jullie mee en bieden, waar nodig, ondersteuning. In het CJG werken verschillende professionals samen, zoals jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen, jeugd- en gezinswerkers en pedagogisch adviseurs. Iedere medewerker heeft eigen specifieke deskundigheid ter ondersteuning van u en uw kinderen.

De basisschool en het CJG

Elke school heeft vaste contactpersonen van het CJG. De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en het Jeugd- en Gezinsteam (JGT) maken onderdeel uit van het CJG. De Jeugdgezondheidszorg nodigt jaarlijks de kinderen uit groep 2 en 7 uit voor een onderzoek. Zij kijken of uw kind goed kan horen en zien, hoe uw kind groeit en hoe het zich ontwikkelt. Verder kunt u advies krijgen over bijvoorbeeld voeding, zindelijkheid, gedrag, omgaan met leeftijdsgenoten en het voorkomen van pesten. U kunt altijd contact opnemen voor advies of extra onderzoek. Het Jeugd- en Gezinsteam is er voor meer specialistische hulp. In dit team werken deskundigen uit verschillende organisaties samen om u persoonlijk te ondersteunen als u vragen heeft over of problemen hebt met opvoeden en opgroeien. Er wordt samen met u gekeken wat nodig is.

Online Centrum voor Jeugd en Gezin

Veel informatie over opvoeden en opgroeien kunt u online vinden op de website van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Er staan blogs van andere ouders op de site en u kunt meepraten op het forum. Natuurlijk staan onze adressen en openingstijden ook op de website. En u vindt er de link naar onze 'Facebook' pagina.

Pubergezond.nl

Voor kinderen vanaf groep 7 heeft het CJG een aparte website vol informatie over verliefdheid, sociale media, gamen, gezondheid en pesten. Met behulp van deze site kunt u thuis met uw kind het contact met de jeugdgezondheidszorg in groep 7 voorbereiden.

Contact met het CJG

Voor contact met de Jeugdgezondheidszorg of CJG pedagogisch adviseur, bel 088 – 254 23 84.

Voor direct contact met het Jeugd- en Gezinsteam, bel 088 – 254 23 60.

www.cjgleiden.nl www.pubergezond.nl www.cjgcursus.nl

BVS-schooladvies

Advies, begeleiding, scholing en innovatie in het vrijeschoolonderwijs

BVS schooladvies zet zich in om het vrijeschoolonderwijs pedagogisch, didactisch en op managementniveau te ondersteunen en te vernieuwen. We geven advies, begeleiding en scholing, en ontwikkelen nieuwe producten en toepassingen. We werken altijd vanuit de antroposofische achtergronden en verbinden onze innovaties hiermee. Adviseurs van BVS-schooladvies hebben expertise over onder meer de volgende onderwerpen: Menskunde / Periodeonderwijs / Taal / Rekenen / Zaak- en kunstvakken / Sociaal-emotionele ontwikkeling / Gedrag en zorg / Organisatie.

Vertegenwoordigers van scholen vragen deze diensten aan. Ook ouders kunnen bij ons terecht voor vragen m.b.t. de ontwikkeling van hun kind.

Vondellaan 50, 3521 GH Utrecht

www.bvs-schooladvies.nl admin@bvs-schooladvies.nl 030-2819656

Vereniging van vrijescholen

De Vereniging van vrijescholen is de landelijke belangenorganisatie van vrijescholen in Nederland en vertegenwoordigt hen in politieke netwerken en in de onderwijssector. Daarnaast voert de vereniging ieder jaar een werkplan uit dat samen met de leden is vastgesteld. Dit jaar is er onder meer aandacht voor het lerarentekort, nieuwe vrijescholen en diversiteit in het vrijeschoolonderwijs.

Het vrijeschoolonderwijs staat in de belangstelling en groeide de laatste 10 jaar met ruim 46%. Inmiddels zitten er bijna 30.000 leerlingen op 114 vrijescholen in het basis- en voortgezet onderwijs. Meer weten?

Ontwikkelingen zijn te volgen via de website www.vrijescholen.nl.

Via de website kun je je ook abonneren op de nieuwsbrief.

Passend onderwijs

Ieder kind heeft recht op passend onderwijs. Dat is vastgelegd in de wet passend onderwijs die op 1 augustus 2014 van kracht werd. Hierbij gaan we er als school van uit dat we bij elk kind goed kijken wat het nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Dat geldt voor kinderen met bijzondere talenten én voor kinderen die om andere redenen iets extra's nodig hebben. De leerkracht is de eerstverantwoordelijke voor goed onderwijs. Het team en in het bijzonder de interne begeleider, ondersteunen daarbij. De directeur van de school is eindverantwoordelijk.

Passend onderwijs legt de zorgplicht bij de school.

Dat betekent dat wij ervoor verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen in de regio Leiden samen in het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs, kortweg PPO.

Het volledige artikel kunt u vinden op de website www.pporegioleiden.nl